

เอกสารประกอบการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

เล่มที่ ๑ พื้นฐานการทอขนมด้วยใบตอง
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔

โดย

นางกัลณจิตร์ สร้อยสุวรรณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านแม่ใจ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

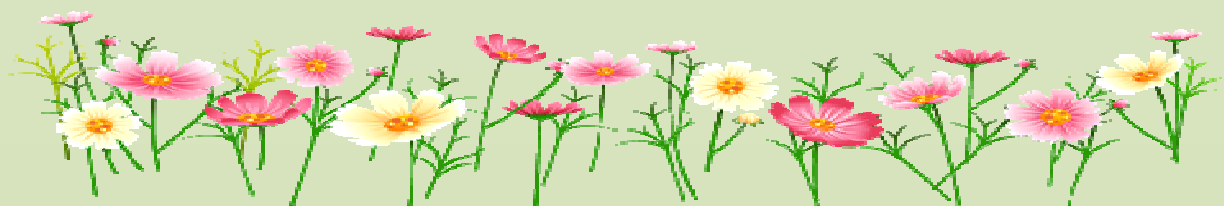
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต ๓

คำนำ

การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้ หน่วย การห่อ ถักมัด ร้อยงานใบตอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านแม่ใจ ผู้รายงานได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ตาม มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง ๑.๑ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาหา ความรู้ และฝึกทักษะได้ด้วยตนเอง ในกรณีที่ไม่เข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เอกสาร ประกอบการเรียนรู้ มีเนื้อหาทั้งหมดจำนวน ๕ เล่ม ดังนี้ เล่มที่ ๑ พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง เล่มที่ ๒ การประดิษฐ์กระทงใบตอง เล่มที่ ๓ ประเพณีท้องถิ่นกับการห่อขนมข้าวต้ม เล่มที่ ๔ การ ห่อขนมเทียน และเล่มที่ ๕ การห่อทรงกรวย ซึ่งเอกสารประกอบการเรียนรู้ เล่มนี้เป็นเล่มที่ ๑ เรื่อง พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง ได้กล่าวถึง คุณค่างานใบตอง ลักษณะของใบตอง การห่อสวม การห่อทรงเตี้ย และการห่อทรงสูง เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ และการนำไป ประยุกต์ใช้ โดยจะประกอบไปด้วยรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ ข้อเสนอแนะการใช้เอกสาร ประกอบการเรียนรู้ บทนำ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ใบความรู้ และใบงาน

การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้ เล่มนี้ ผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวม จาก หนังสือ เอกสาร ตำราหลาย ๆ เล่ม และได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ที่กรุณา ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการจัดทำ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

กลั่นจิตร์ สร้อยสุวรรณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน	๑
คำแนะนำสำหรับผู้เรียน	๒
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
บทนำ	๖
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คุณค่างานใบทอง	๗
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ลักษณะของใบทอง	๘
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การห่อสวม	๑๐
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การห่อทรงเตี้ย	๑๔
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การห่อทรงสูง	๒๐
ใบงานที่ ๑ คุณค่างานใบทอง	๒๗
ใบงานที่ ๒ ลักษณะของใบทอง	๒๘
ใบงานที่ ๓ สรุปลองค์ความรู้	๒๙
ใบงานที่ ๔ การห่อสวม	๓๐
ใบงานที่ ๕ การห่อทรงเตี้ย	๓๑
ใบงานที่ ๖ การห่อทรงสูง	๓๒
แบบทดสอบหลังเรียน	๓๓
ภาคผนวก	ค
เฉลยใบงานที่ ๑ คุณค่างานใบทอง	๓๖
เฉลยใบงานที่ ๒ ลักษณะของใบทอง	๓๗
เฉลยใบงานที่ ๓ สรุปลองค์ความรู้	๓๘
เฉลยใบงานที่ ๔ การห่อสวม	๓๙
เฉลยใบงานที่ ๕ การห่อทรงเตี้ย	๔๐
เฉลยใบงานที่ ๖ การห่อทรงสูง	๔๑
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน	๔๒
เฉลยแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน	๔๓
คำรับรอง	๔๔
บรรณานุกรม	ค

คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน

ก่อนใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้แต่ละเล่ม ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ก่อนใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้แต่ละเล่ม ครูผู้สอนควรศึกษาให้ละเอียด
ก่อนนำไปใช้
๒. ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่อที่เกี่ยวข้องให้พร้อม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะ
ศึกษาและง่ายต่อการปฏิบัติตาม
๓. ครูผู้สอนควรประเมินผลนักเรียน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อศึกษา
เอกสารจนจบเล่มแต่ละเล่ม
๔. หากนักเรียนมีข้อสงสัย ไม่เข้าใจในส่วนไหน ให้ครูผู้สอนเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม
ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ

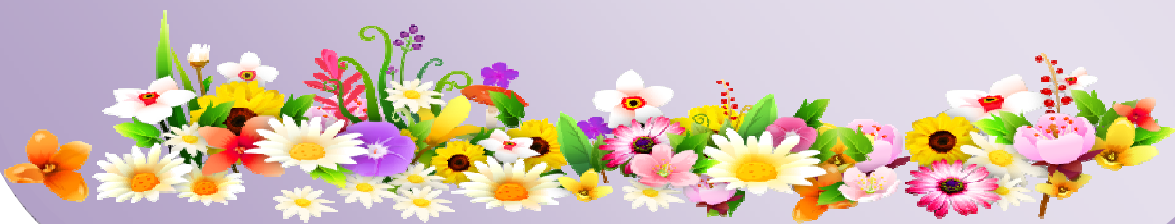

คำแนะนำสำหรับผู้เรียน

ก่อนใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้แต่ละเล่ม ผู้เรียนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ก่อนศึกษาผู้เรียนควรทำแบบทดสอบก่อนเรียนและเก็บคะแนนไว้
เปรียบเทียบหลังเรียน
๒. ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาใบความรู้ ที่ ๑ - ๕ ตามลำดับ
๓. ผู้เรียนทำใบงาน ที่ ๑ - ๖ ตามลำดับ
๔. จัดเก็บเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์และทำความสะอาดสถานที่ ที่ปฏิบัติกิจกรรม
ให้เรียบร้อย
๕. ผู้เรียนศึกษาจบเล่มแล้ว ควรประเมินผลสัมฤทธิ์ของตนเองจากแบบทดสอบ
หลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้า
๖. หากผู้เรียนมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจถ้อยคำหรือเนื้อหาใดๆ ในเล่ม จะต้อง
สอบถามข้อมูลให้ละเอียดเพิ่มเติมจากครูผู้สอนหรือผู้รู้ทันที

แบบทดสอบก่อนเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง

เวลา ๑๕ นาที

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย

X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ทำไมเราต้องเรียนรู้วิธีการห่อขนมด้วยใบตอง

ก. เพราะห่อไว้เพื่อจำหน่าย

ข. เพราะนำไปเป็นสินค้าในท้องถิ่น

ค. เพราะเป็นการรักษาชื่อเสียงของหมู่บ้าน

ง. เพราะเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์การห่อขนมด้วยใบตอง

๒. งานทุกอย่างจะทำได้ ต้องมีคุณลักษณะข้อใดเป็นสำคัญ

ก. ประหยัด

ข. ไม่ยอมใคร

ค. มีกิริยามารยาท

ง. มุ่งมั่นในการทำงาน

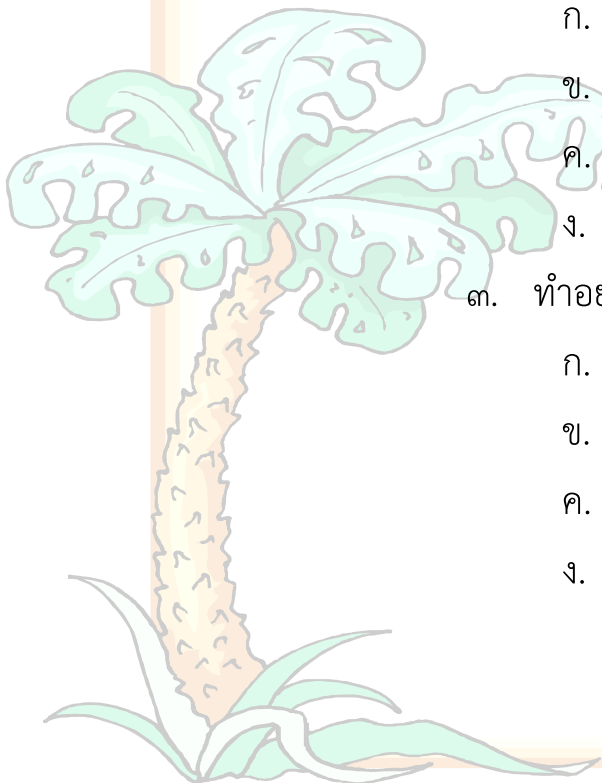
๓. ทำอย่างไรจึงจะห่อขนมได้สวยงาม

ก. ปั่นขนมให้ได้รูปสวยงามก่อนห่อ

ข. ห่อด้วยใบตองที่สวยงาม ขนาดใหญ่

ค. ทำด้วยความตั้งใจและขยัน

ง. ให้ผู้อื่นทำให้

๔. เหตุใด เราใช้ใบตองกล้วยน้ำว้าห่อขนม

- ก. เพราะสีไม่ตกร มีกลิ่นหอม
- ข. เพราะทนความร้อนได้ดี
- ค. เพราะทนความเย็นได้ดี
- ง. เพราะทำความสะอาดง่าย

๕. ห่อทรงเตี้ย มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า

- ก. ห่อทรงผม
- ข. ห่อทรงนาง
- ค. ห่อทรงนาย
- ง. ห่อทรงพระ

๖. ห่อทรงสูง มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า

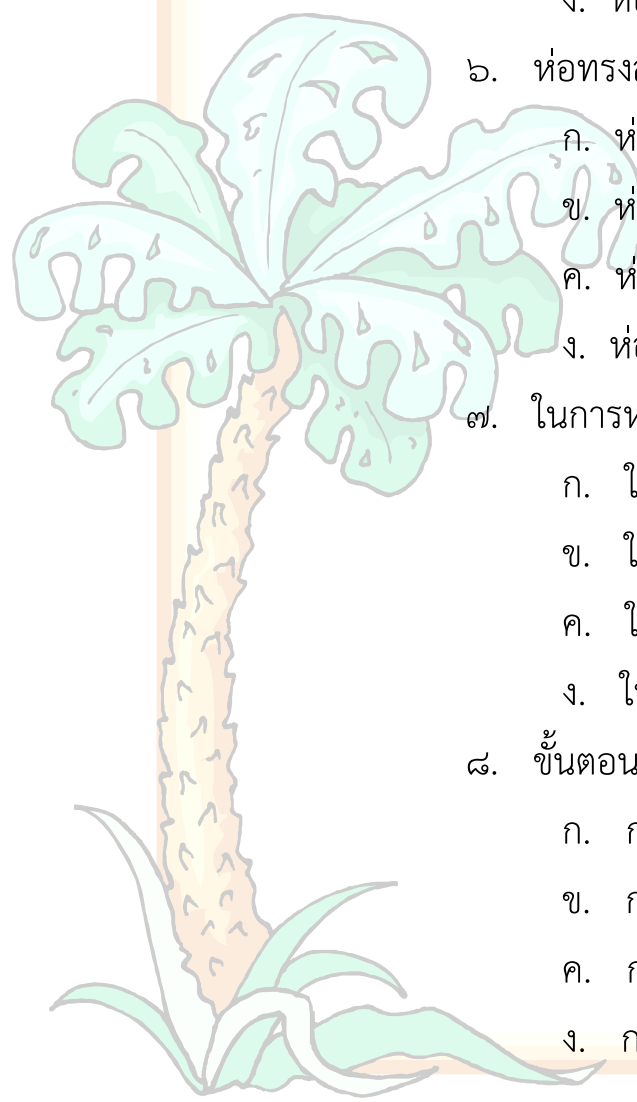
- ก. ห่อทรงผม
- ข. ห่อทรงนาง
- ค. ห่อทรงนาย
- ง. ห่อทรงพระ

๗. ในการห่อทรงสูง เราสามารถนำใบอะไรมาใช้ได้

- ก. ใบไผ่
- ข. ใบตาล
- ค. ใบมะม่วง
- ง. ใบมะพร้าว

๘. ขั้นตอนใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการห่อขนมด้วยใบตอง

- ก. การเก็บกวาดทำความสะอาด
- ข. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์
- ค. การเลือกใบตอง
- ง. การเลือกแบบ

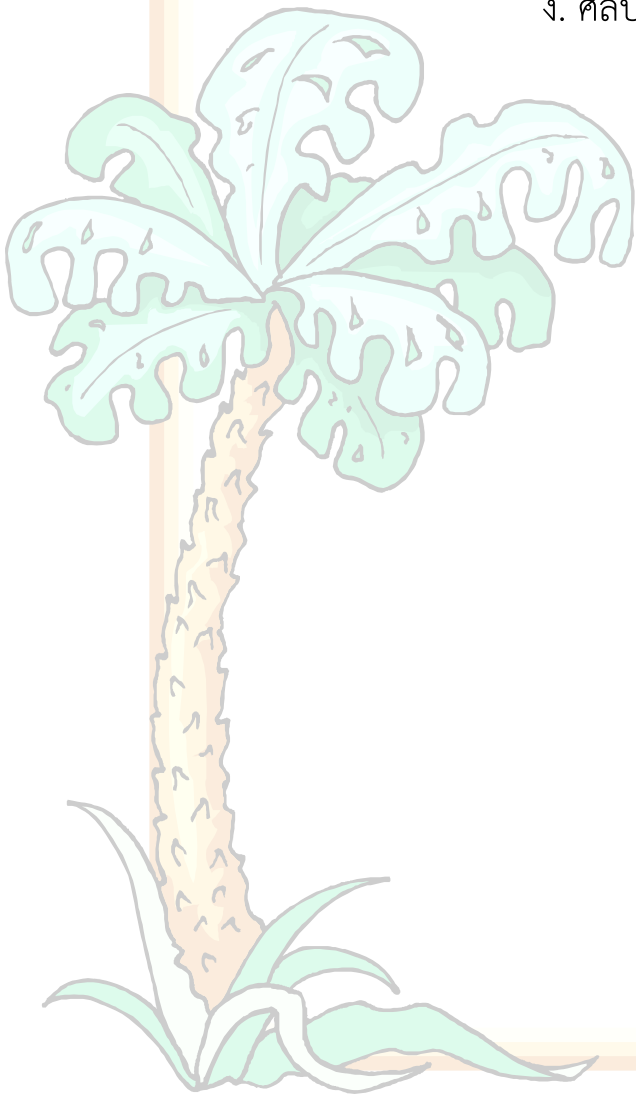

๙. การทอทรงสูง นิยมทอขนมประเภทใด

- ก. ข้าวเหนียวสังขยา
- ข. ขนมวุ้น
- ค. ขนมชั้น
- ง. ขนมสอดไส้

๑๐. ข้อใดกล่าวถึงคุณค่าทางจิตใจ ของงานใบตอง

- ก. นำไปเป็นอาชีพเสริม
- ข. เป็นคนใจเย็น
- ค. เป็นคนใจร้อน
- ง. ศิลปะประจำชาติ

บทนำ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑ เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการ

การทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงาน

ร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัย

ในการทำงานมีจิตสำนึก ในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

จุดประสงค์

๑. บอกคุณค่าและลักษณะของใบตองได้ (K)
๒. อธิบายวิธีการห่อสวม การห่อทรงเตี้ย และการห่อทรงสูงได้ (K)
๓. มีทักษะ กระบวนการในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (P)
๔. สามารถห่อสวม ห่อทรงเตี้ย และห่อทรงสูงได้อย่างถูกขั้นตอน
ครบกระบวนการ (P)
๕. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

ขอบข่ายเนื้อหา

๑. คุณค่างานใบตอง
๒. ลักษณะของใบตอง
๓. การห่อสวม
๔. การห่อทรงเตี้ย
๕. การห่อทรงสูง

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คุณค่างานใบตอง

งานใบตองเป็นงานที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาของบรรพชนไทย สมัยก่อนที่ได้อาศัยประติมากรรมวัตถุธรรมชาติ มาใช้เป็นภาชนะห่อหุ้มอาหารได้อย่างวิจิตรสวยงาม เรียบง่าย คุณค่าเหล่านั้น ได้แก่

๑. คุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคม

ต้นกล้วยถือเป็นไม้มงคล ในการประกอบพิธีประเพณีไทยหลายอย่าง โดยเฉพาะ การประดิษฐ์งานใบตอง ซึ่งแสดงถึงความเป็นชนชาติที่มีจิตใจงดงาม ละเอียดอ่อน สมควรที่อนุชนรุ่นหลังถือเป็นหน้าที่ที่ควรหวงแหน และรักษาไว้ประจำชาติสืบไป

๒. คุณค่าทางเศรษฐกิจ

การประดิษฐ์ใบตอง สามารถนำไปสร้างรายได้ ให้แก่ ผู้ที่มีความสามารถทางด้านนี้ เช่น การจัดทำบายศรี การประดิษฐ์กระทงลอย การทำพานในงานมงคลสมรส เป็นต้น

๓. คุณค่าทางจิตใจ

ขณะปฏิบัติงานนั้นย่อมเกิดความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นการฝึกสมาธิในขณะที่ทำงาน ทำให้ผู้ที่ทำงานในด้านนี้มีจิตใจเยือกเย็น สุขุม นอกจากจะเกิดความภูมิใจ ผลงาน

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่องลักษณะของใบตอง

๑. ใบตองกล้วยตานี

มีสีเขียวเข้ม เนื้อใบตองบางนุ่ม ไม่กรอบหรือแตกง่าย เหมาะที่จะนำมาทำ กระทงใส่ขนมและอาหาร ถ้าเป็นงานประดิษฐ์ ที่ประณีตสวยงาม ควรเลือกใช้ ใบตอง กล้วยตานี เพราะมีคุณสมบัติดีกว่าใบตองชนิดอื่น

๒. ใบตองกล้วยน้ำว้า

เหมาะที่จะนำมาห่อขนม และใส่อาหารที่ต้องนึ่ง เพราะใบตองกล้วยน้ำว้าสีจะไม่ตก และมีกลิ่นหอม แต่ใบตองกล้วยบางชนิด เมื่อถูกความร้อนจะมีรสขมและสีตก ทำให้ ขนมสีไม่สวย

๓. ใบตองกล้วยป่า

สีจะคล้ายใบตองตานี แต่เส้นตองจะใหญ่กว่า มียางมาก ถ้าตัดเจียนปลายจะดำ และเหี่ยวเร็ว เหมาะสำหรับการห่อของหรือขนมเล็กๆ น้อยๆ ใช้ชั่วคราว

ฉะนั้น ในการเลือกใบตอง ควรเลือกใบตองที่มีสีเขียวแก่ และเลือกใช้ช่วงกลาง ของใบตอง ซึ่งจะรีวตรง ใบไม่อ่อนหรือแก่เกินไป

ที่มาของภาพ : <http://www.pixpros.net>

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่องการทอสวม

การทอสวม

เป็นการทออย่างง่าย ใช้ข้าวคราว เป็นการทออาหารที่มีปริมาณไม่มาก รูปแบบการทอไม่ยากมากนัก

ขั้นตอนการทอสวม

๑. เตรียมวัสดุอุปกรณ์

ใบตอง กรรไกร ไม้กลัด

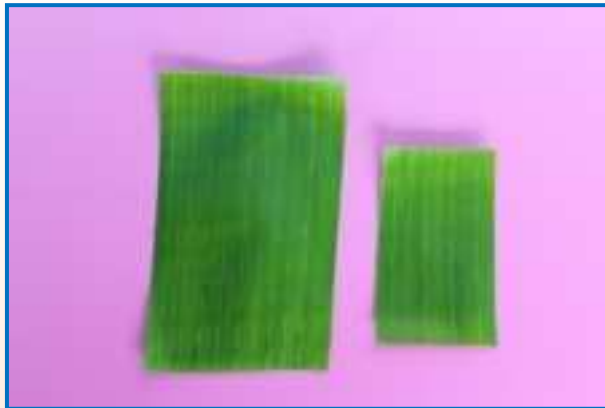

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่องการทอสวม

๒. ฉีกใบตองเตรียมไว้ ๒ ขนาด ใบนอกกว้าง ๔.๕ นิ้ว ยาว ๗.๕ นิ้ว

ใบในกว้าง ๓ นิ้ว ยาว ๕ นิ้ว

๓. ตัดปลายใบตองทั้งสองแผ่นให้เป็นรูปรีแหลม

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่องการห่อสวม

๔. วางใบตองแผ่นเล็กประกบกับแผ่นใหญ่ที่ตรงกลาง โดยหันหน้าฉนวนประกบกัน

๕. วางอาหารที่จะห่อลงตรงกลาง

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่องการห่อสวม

๖. จับสันด้านซ้ายตั้งขึ้น

๗. จับสันทบอีกข้างตั้งขึ้นโอบเข้าหากัน

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่องการห่อสวม

๘. กลัดไม้กลัดให้สวนทางกันกับเส้นสายใบตอง

๙. กลัดไม้กลัดตรงขึ้นชี้ยอดแหลม

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่องการห่อทรงเตี้ย

การห่อทรงเตี้ย

ใช้ห่อขนมเช่น ข้าวเหนียวสังขยาหน้าต่าง ๆ ขนมหม้อแกง ห่อขนมถาดเพื่อจำหน่ายได้ทุกประเภท บางท่านเรียกว่า “ห่อทรงนาง”

ที่มาของภาพ : <http://www.suandusitcuisine.com>

ขั้นตอนการห่อทรงเตี้ย

เตรียมวัสดุอุปกรณ์

ใบตอง กรรไกร ไม้กลัด

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่องการห่อทรงเตี้ย

๑. ฉีกใบตองเตรียมไว้ ๒ ขนาด ใบนอกกว้าง ๔ นิ้ว ยาว ๗ นิ้ว ใบในขนาดเล็กกว่า

๒. ตัดปลายใบตองทั้งสองแผ่น ให้เป็นรูปทรงรีแหลม

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่องการห่อทรงเตี้ย

๓. วางใบตองแผ่นเล็กประกบ กับแผ่นใหญ่ที่ตรงกลาง โดยหันด้านนวลประกบกัน

๔. นำอาหารที่จะห่อวางลงตรงกลาง

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่องการห่อทรงเตี้ย

๕. ใช้มือขวาจับด้านข้าง เตรียมที่จะทำมุม

๖. ใช้มือซ้ายจับสันทางด้านซ้ายตั้งขึ้น

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่องการห่อทรงเตี้ย

๗. จับสันด้านขวาตั้งขึ้น โอบเข้าหากันกับด้านซ้าย

๘. กลัดไม้กลัดให้สวนทางกับเส้นสายใบตอง

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่องการห่อทรงเตี้ย

๙. กลัดไม้กลัดตรงขึ้นซ้ายอดแหลม

๑๐. ภาพชิ้นงานที่สำเร็จ

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการห่อทรงสูง

การห่อทรงสูง

การห่อทรงสูง นิยมใช้ห่อขนมที่ต้องนำไปนึ่ง เช่น ขนมสอดไส้ ขนมตาล เป็นต้น รูปแบบการห่อทำเช่นเดียวกับการห่อทรงเตี้ย แต่ใบตองที่ใช้ห่อจะเรียวยาวแหลมกว่า และมีการคาดเดียว ซึ่งทำจากใบมะพร้าวหรือใบตองก็ได้ บางท่าน เรียก “ห่อทรงพระ”

ที่มาของภาพ : <http://www.suandusitcuisine.com>

ขั้นตอนการห่อทรงสูง

เตรียมวัสดุอุปกรณ์

ใบตอง กรรไกร ไม้กลัด

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการห่อทรงสูง

๑. ฉีกใบตองเตรียมไว้ ๒ ขนาด ใบนอกกว้าง ๓ นิ้ว ยาว ๘ นิ้ว ใบในขนาดเล็กกว่า

๒. ตัดปลายใบตองทั้งสองแผ่น ให้เป็นรูปทรงรีแหลม

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการห่อทรงสูง

๓. วางใบตองแผ่นเล็กประกบ กับแผ่นใหญ่ที่ตรงกลาง โดยหันด้านนวลประกบกัน

๔. นำอาหารที่จะห่อวางลงตรงกลาง

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการทอทรงสูง

๕. ใช้มือจับริมใบตองทั้งสองข้างเข้าหากัน

๖. จับสันทบทางด้านซ้ายตั้งขึ้น

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการทอทรงสูง

๗. จับสันใบตองด้านขวาตั้งขึ้น โอบเข้าหากันกับด้านซ้าย

๘. เตรียมเตี๋ยวความกว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการห่อทรงสูง

๙. รัดเตี๋ยวที่ห่อขนม ให้ชายเตี๋ยวชี้ขึ้นด้านบนทั้ง ๒ ด้าน

๑๐. กลัดไม้กลัดชี้ขึ้นด้านบน

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่องการทอทรงสูง

๑๑. กลัดให้แน่น

๑๒. ตัดปลายเตี๋ยวให้เป็นมุมแหลม

ที่มาของภาพ : กลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ (๒๕๕๓)

ใบงานที่ ๑ คุณค่างานใบตอง

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนนำคำตอบด้านบนไปใส่ในเหตุการณ์ให้ถูกต้อง

คุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคม

คุณค่าทางเศรษฐกิจ

คุณค่าทางจิตใจ

เหตุการณ์ที่ ๑

“ป้าทองคำ สามารถจัดทำบายศรีได้สวยงาม ในวันนี้มีงานแต่งงานในหมู่บ้าน บ้านเจ้าบ่าว
ได้ว่าจ้าง ป้าทองคำ ทำพานขันหมาก”

เหตุการณ์นี้ กล่าวถึงคุณค่างานใบตองใด

ตอบ.....

เหตุการณ์ที่ ๒

“น้ำแก้ว เป็นคนประณีต ใจเย็น สุขุม เพราะน้ำแก้ว ชอบงานประดิษฐ์
ใบตอง และสามารถประดิษฐ์ใบตอง จนได้รางวัลชนะเลิศในการประกวด กระทงลอย
เมืองงานลอยกระทงปีที่แล้ว” เหตุการณ์นี้ กล่าวถึงคุณค่างานใบตองใด

ตอบ.....

เหตุการณ์ที่ ๓

“ยายแดง เป็นคนเฒ่าคนแก่ ในหมู่บ้าน ในวันนี้ ยายแดงได้มาเป็น
วิทยากรสอนเด็ก ๆ ในโรงเรียนทำขนมข้าวต้มมัด โดยสอนเทคนิคและขั้นตอน
การห่อขนมข้าวต้มมัด ในโรงเรียน” เหตุการณ์นี้ กล่าวถึงคุณค่างานใบตองใด

ตอบ.....

ชื่อ.....นามสกุล..... เลขที่.....

ใบงานที่ ๒ ลักษณะของใบตอง

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. หากผู้เรียนจะทำขนมเทียน ผู้เรียนจะเลือกใบตองจากกล้วยอะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

๒. หากผู้เรียนจะทำกระทงลอย ผู้เรียนจะเลือกใบตองจากกล้วยอะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

๓. ใบตอง ๑ ใบ ผู้เรียนจะเลือกใช้ช่วงไหนของใบตอง (ช่วงปลาย ช่วงกลาง ช่วงต้น) เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๓ สรุปลองค์ความรู้

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนสรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับจากใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คุณค่างานใบตอง และใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ลักษณะของใบตอง มาเป็นแผนผังความคิด (Mind mapping) พร้อมทั้งระบายสีตกแต่งให้สวยงาม

คุณค่างานใบตองและ
ลักษณะของใบตอง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๔

เรื่อง การห่อสวม

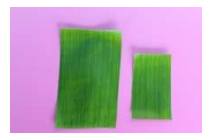
ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การห่อสวม แล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนให้ถูกต้อง สวยงาม แล้วใส่หมายเลข ๑ – ๕ ตามลำดับขั้นตอนพื้นฐานการห่อขนม

กลัดไม้กลัดให้สวนทางกับเส้นใบตอง

ฉีกใบตอง ๒ ขนาด

ตัดปลายใบตองทั้งสองแผ่นเป็นรูปรีแหลม

จับสันทบโอบเข้าหากัน

วางอาหารที่จะห่อลงตรงกลาง

ใบงานที่ ๕

เรื่อง การห่อทรงเตี้ย

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การห่อทรงเตี้ย แล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอน
ให้ถูกต้อง สวยงาม แล้วใส่หมายเลข ๑ – ๕ ตามลำดับขั้นตอนพื้นฐานการ
ห่อขนม

เตรียมวัสดุอุปกรณ์

วางใบตองแผ่นเล็กประกบแผ่นใหญ่

จับสันด้านขวาตั้งขึ้นโอบหาด้านซ้าย

ตัดปลายใบตองเป็นรูปรีแหลม

จับด้านข้าง เตรียมทำมุม

ใบงานที่ ๖

เรื่อง การห่อทรงสูง

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง

ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การห่อทรงสูง แล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนให้ถูกต้อง สวยงาม แล้วใส่หมายเลข ๑ – ๕ ตามลำดับขั้นตอนพื้นฐานการห่อขนม

เก็บกวาดวัสดุอุปกรณ์ให้สะอาด

ตัดใบตองให้ได้ขนาดตามแบบห่อขนม

เลือกแบบห่อขนมที่ต้องการ

เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม

ดำเนินการตามแบบการห่อขนมจนสำเร็จ

แบบทดสอบหลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง

เวลา ๑๕ นาที

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และทำเครื่องหมาย
X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ทำไมเราต้องเรียนรู้วิธีการห่อขนมด้วยใบตอง

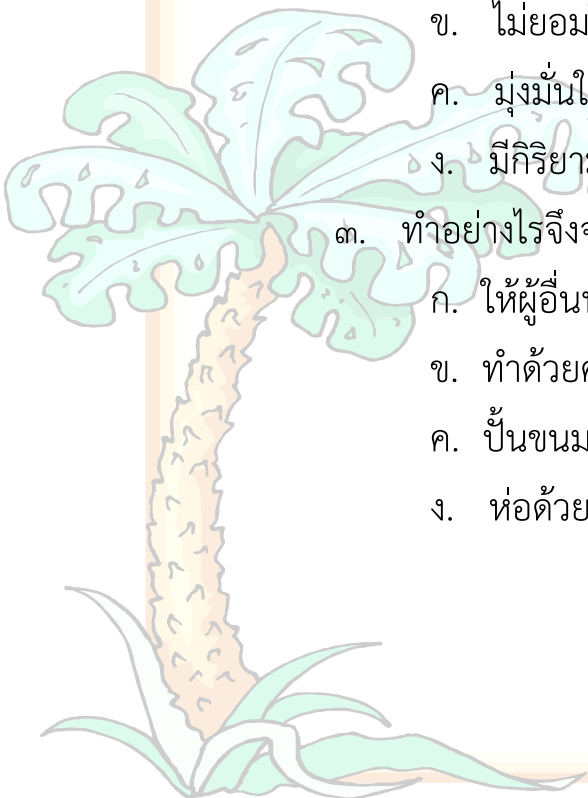
- ก. เพราะเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์การห่อขนมด้วยใบตอง
- ข. เพราะเป็นการรักษาชื่อเสียงของหมู่บ้าน
- ค. เพราะนำไปเป็นสินค้าในท้องถิ่น
- ง. เพราะห่อไว้เพื่อจำหน่าย

๒. งานทุกอย่างจะทำได้ ต้องมีคุณลักษณะข้อใดเป็นสำคัญ

- ก. ประหยัด
- ข. ไม่ยอมใคร
- ค. มุ่งมั่นในการทำงาน
- ง. มีกิริยามารยาท

๓. ทำอย่างไรจึงจะห่อขนมได้สวยงาม

- ก. ให้ผู้อื่นทำให้
- ข. ทำด้วยความตั้งใจและขยัน
- ค. ปั่นขนมให้ได้รูปสวยงามก่อนห่อ
- ง. ห่อด้วยใบตองที่สวยงาม ขนาดใหญ่

๔. เหตุใด เราใช้ใบตองกล้วยน้ำว้าห่อขนม

- ก. เพราะทนความร้อนได้ดี
- ข. เพราะทนความเย็นได้ดี
- ค. เพราะสีไม่ตก และกลิ่นหอม
- ง. เพราะทำความสะอาดง่าย

๕. ห่อทรงเตี้ย มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า

- ก. ห่อทรงผม
- ข. ห่อทรงพระ
- ค. ห่อทรงนาย
- ง. ห่อทรงนาง

๖. ห่อทรงสูง มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า

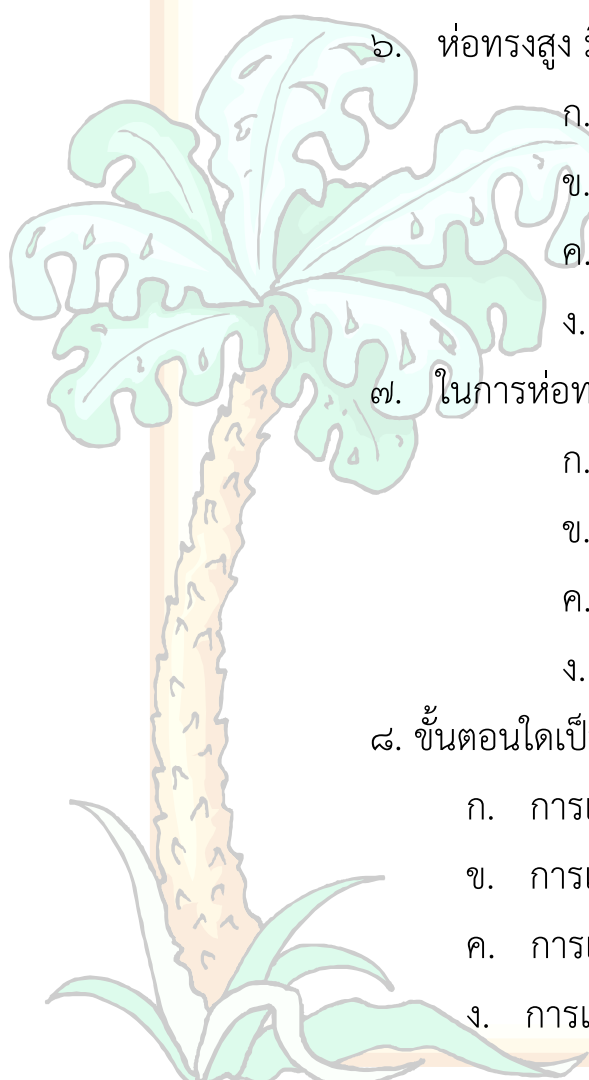
- ก. ห่อทรงผม
- ข. ห่อทรงพระ
- ค. ห่อทรงนาย
- ง. ห่อทรงนาง

๗. ในการห่อทรงสูง เราสามารถนำใบอะไรมาใช้ได้

- ก. ใบไผ่
- ข. ใบตาล
- ค. ใบมะพร้าว
- ง. ใบมะม่วง

๘. ขั้นตอนใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการห่อขนม ด้วยใบตอง

- ก. การเลือกแบบ
- ข. การเลือกใบตอง
- ค. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์
- ง. การเก็บกวาดทำความสะอาด

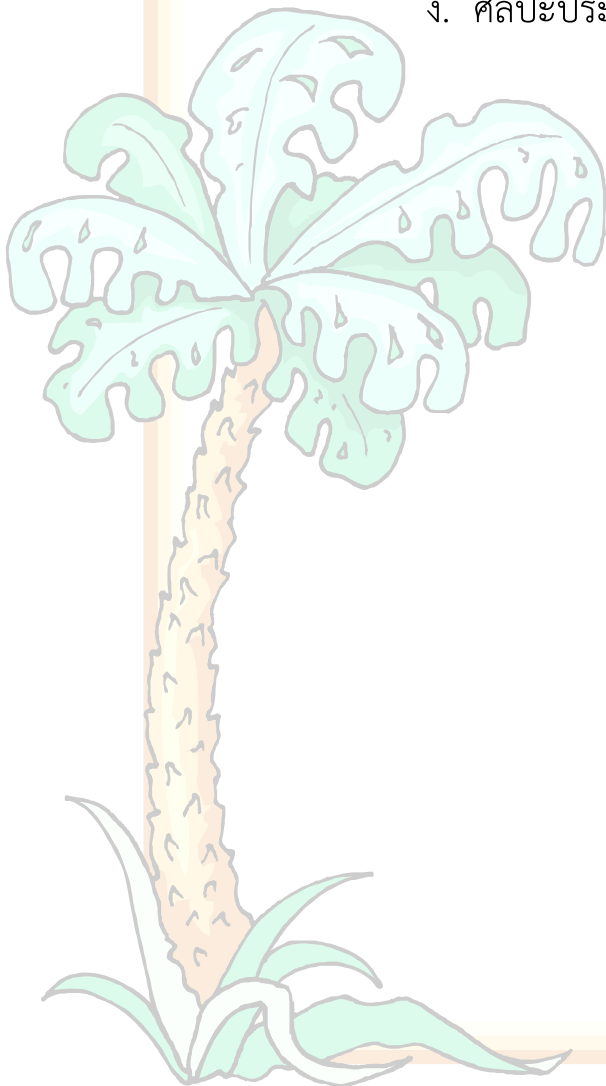

๙. การห่อทรงสูง นิยมห่อขนมประเภทใด

- ก. ขนมชั้น
- ข. ขนมวุ้น
- ค. ขนมสอดไส้
- ง. ข้าวเหนียวสังขยา

๑๐. ข้อใดกล่าวถึงคุณค่าทางจิตใจ ของงานใบตอง

- ก. เป็นคนใจเย็น
- ข. เป็นคนใจร้อน
- ค. นำไปเป็นอาชีพเสริม
- ง. ศิลปะประจำชาติ

ภาคผนวก

เฉลยใบงานที่ ๑ คุณค่างานใบตอง

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนนำคำตอบด้านบนไปใส่ในเหตุการณ์ให้ถูกต้อง

คุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคม

คุณค่าทางเศรษฐกิจ

คุณค่าทางจิตใจ

เหตุการณ์ที่ ๑

“ป้าทองคำ สามารถจัดทำบายศรีได้สวยงาม ในวันนี้มีงานแต่งงานในหมู่บ้าน บ้านเจ้าบ่าว
ได้ว่าจ้าง ป้าทองคำ ทำพานขันหมาก”

เหตุการณ์นี้ กล่าวถึงคุณค่างานใบตองใด

ตอบ.....

คุณค่าทางเศรษฐกิจ

เหตุการณ์ที่ ๒

“น้ำแก้ว เป็นคนประณีต ใจเย็น สุขุม เพราะน้ำแก้ว ชอบงานประดิษฐ์
ใบตอง และสามารถประดิษฐ์ใบตอง จนได้รางวัลชนะเลิศในการประกวด กระถางลอย
เมืองานลอยกระทงปีที่แล้ว” เหตุการณ์นี้ กล่าวถึงคุณค่างานใบตองใด

ตอบ.....

คุณค่าทางจิตใจ

เหตุการณ์ที่ ๓

“ยายแดง เป็นคนเฒ่าคนแก่ ในหมู่บ้าน ในวันนี้ ยายแดงได้มาเป็น
วิทยากรสอนเด็ก ๆ ในโรงเรียนทำขนมข้าวต้มมัด โดยสอนเทคนิคและขั้นตอน
การห่อขนมข้าวต้มมัด ในโรงเรียน” เหตุการณ์นี้ กล่าวถึงคุณค่างานใบตองใด

ตอบ.....

คุณค่าทางวัฒนธรรมและสังคม

เฉลยใบงานที่ ๒ ลักษณะของใบตอง

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. หากผู้เรียนจะทำขนมเทียน ผู้เรียนจะเลือกใบตองจากกล้วยอะไร เพราะเหตุใด

ใบตองกล้วยน้ำว้า

เพราะสีไม่ตก และมีกลิ่นหอม

๒. หากผู้เรียนจะทำกระทงลอย ผู้เรียนจะเลือกใบตองจากกล้วยอะไร เพราะเหตุใด

ใบตองกล้วยตานี

เพราะใบบางนุ่ม ไม่กรอบหรือแตกง่าย

๓. ใบตอง ๑ ใบ ผู้เรียนจะเลือกใช้ช่วงไหนของใบตอง (ช่วงปลาย ช่วงกลาง ช่วงต้น) เพราะเหตุใด

ช่วงกลางของใบกล้วย

เพราะมีช่วงที่รีวตรง ใบไม่แก่หรืออ่อนเกินไป

เฉลยใบงานที่ ๓ สรุปลองค์ความรู้

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนสรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับจากใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คุณค่างานใบตอง

และใบความรู้ที่ ๒ เรื่องลักษณะของใบตอง มาเป็นแผนผังความคิด (Mind mapping) พร้อมทั้งระบายสีตกแต่งให้สวยงาม

เฉลยใบงานที่ ๔

เรื่อง การห่อสวม

คำชี้แจง ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การห่อสวม แล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนให้ถูกต้อง สวยงาม แล้วใส่หมายเลข ๑ – ๕ ตามลำดับขั้นตอนพื้นฐานการห่อขนม

๕

กลัดไม้กลัดให้สวนทางกับเส้นใบตอง

๑

ฉีกใบตอง ๒ ขนาด

๒

ตัดปลายใบตองทั้งสองแผ่นเป็นรูปรีแหลม

๔

จับสันทบโอบเข้าหากัน

๓

วางอาหารที่จะห่อลงตรงกลาง

เฉลยใบงานที่ ๕

เรื่อง การทอทรงเตี้ย

คำชี้แจง

ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การทอทรงเตี้ย แล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนให้ถูกต้อง สวยงาม แล้วใส่หมายเลข ๑ – ๕ ตามลำดับขั้นตอนพื้นฐานการทอขนม

๑

เตรียมวัสดุอุปกรณ์

๓

วางใบตองแผ่นเล็กประกบแผ่นใหญ่

๕

จับสันด้านขวาตั้งขึ้นโอบหาด้านซ้าย

๒

ตัดปลายใบตองเป็นรูปรีแหลม

๔

จับด้านข้าง เตรียมทำมุม

เฉลยใบงานที่ ๖

เรื่อง การห่อทรงสูง

คำชี้แจง ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การห่อทรงสูง แล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนให้ถูกต้อง สวยงาม แล้วใส่หมายเลข ๑ – ๕ ตามลำดับขั้นตอนพื้นฐานการห่อขนม

๕

เก็บกวาดวัสดุอุปกรณ์ให้สะอาด

๓

ตัดใบตองให้ได้ขนาดตามแบบห่อขนม

๑

เลือกแบบห่อขนมที่ต้องการ

๒

เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม

๔

ดำเนินการตามแบบการห่อขนมจนสำเร็จ

กระดาษคำตอบ แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง

แบบทดสอบก่อนเรียน					แบบทดสอบหลังเรียน				
ข้อที่	ก	ข	ค	ง	ข้อที่	ก	ข	ค	ง
๑					๑				
๒					๒				
๓					๓				
๔					๔				
๕					๕				
๖					๖				
๗					๗				
๘					๘				
๙					๙				
๑๐					๑๐				

เฉลย แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง

แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
๑. ง. เพราะเป็นการสืบทอดและ อนุรักษ์การห่อขนมด้วยใบตอง	๑. ก. เพราะเป็นการสืบทอดและ อนุรักษ์การห่อขนมด้วยใบตอง
๒. ง. มุ่งมั่นในการทำงาน	๒. ค. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. ค. ทำด้วยความตั้งใจและขยัน	๓. ข. ทำด้วยความตั้งใจและขยัน
๔. ก. เพราะสีไม่ตก มีกลิ่นหอม	๔. ค. เพราะสีไม่ตก มีกลิ่นหอม
๕. ข. ห่อทรงนาง	๕. ง. ห่อทรงนาง
๖. ง. ห่อทรงพระ	๖. ข. ห่อทรงพระ
๗. ง. ใบมะพร้าว	๗. ค. ใบมะพร้าว
๘. ก. การเก็บกวาดทำความสะอาด	๘. ง. การเก็บกวาดทำความสะอาด
๙. ง. ขนมสอดไส้	๙. ค. ขนมสอดไส้
๑๐. ข. เป็นคนใจเย็น	๑๐. ก. เป็นคนใจเย็น

คำรับรอง

ขอรับรองว่า เอกสารประกอบการเรียนหน่วย การห่อ กัด มัด ร้อยงานใบตอง เล่มที่ ๑
พื้นฐานการห่อขนมด้วยใบตอง เป็นของ นางกลั่นจิตร สร้อยสุวรรณ ครู วิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนบ้านแม่ใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต ๓ จริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นายจรัส สุปinya)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่ใจ

บรรณานุกรม

จรรยา สุวรรณประเสริฐ. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาศิลปะประดิษฐ์ รหัส ๒๕๐๐-๐๑๐๕,

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่.

น้อย สุวรรณมณี และคณะ. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.๔. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด, ๒๕๕๒.

บุษกร แข่งเจริญ. บรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติใบตองและใบเตย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสืบทอดภูมิปัญญาไทย.

กรุงเทพฯ : เพชรกะรัต, ๒๕๓๗.

มณีรัตน์ จันทนะผะลิน. งานใบตอง. พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๓๑.

ศิริพร อนันตรศิริชัย และคณะ. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.๔. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด,

๒๕๕๑.

ศักรินทร์ หงส์รัตนาวรกิจ. งานใบตอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๐.

[online]. <http://www.krukrit.com>, ๒๙ กรกฎาคม, ๒๕๕๒.

[online]. <http://www.learners.in.th>, ๒๙ กรกฎาคม, ๒๕๕๒.

[online]. <http://www.itscomservice.com>, ๑ สิงหาคม, ๒๕๕๒.

[online]. <http://www.pixpros.net>, ๑ สิงหาคม, ๒๕๕๒.

[online]. <http://kasineepuipui.wordpress.com>, ๑ สิงหาคม, ๒๕๕๒.

[online]. <http://www.suandusitcuisine.com>, ๑ สิงหาคม, ๒๕๕๒.